

15.12.2017

EOAK/5513/2016

Beslutsfattare: Justitieombudsman Petri Jääskeläinen

Föredragande: Referendarieråd Mikko Sarja

BRISTER I SKYDDSPOLISENS SVENSKSPRÅKIGA INFORMATION

1

KLAGOMÅLET

Klaganden bad justitieombudsmannen undersöka Skyddspolisens förfarande. Klaganden ansåg att Skyddspolisens *webbsidor* är betydligt mindre omfattande på svenska än de finskspråkiga webbsidorna. Klaganden hänvisade till informationen som gällde säkerhetsutredningar, Skyddspolisens organisation och öppna tjänster. Vidare framförde klaganden att Skyddspolisens *logotyp* enbart finns på finska ('SUPO') och att på de finskspråkiga sidorna finns betydligt flera *nyheter* tillgängliga än på de svenskspråkiga sidorna samt att Skyddspolisens *uppdateringar på Twitter* i regel är endast tillgängliga på finska. Därtill gällde klagomålet Skyddspolisens *webbadress* (supo.fi).

- - -

3

AVGÖRANDE

3.1

Reglering

Enligt språklagens 23 § 2 mom. skall en tvåspråkig myndighet betjäna allmänheten på finska och svenska. Myndigheten skall både i sin service och i annan verksamhet utåt visa att den använder båda språken.

Detta betyder t.ex. att myndigheten ska se till att skyltar och informationstavlor samt blanketter och broschyrer finns synliga på båda språken. Jämlikhetskravet betyder bl.a. att minoritetsspråket inte får diskrimineras t.ex. så att den text som används är klart mindre än texten på majoritetsspråket (RP 92/2002 rd, s. 92).

Enligt 32 § 1 mom. i språklagen ska information som statliga och kommunala myndigheter riktar till allmänheten ges på finska och svenska i tvåspråkiga kommuner. Det behöriga ministeriet ska se till att information som är väsentlig för individens liv, hälsa och säkerhet samt för egendom och miljön ges på båda nationalspråken i hela landet. En tvåspråkig myndighets meddelanden, kungörelser och anslag samt annan information till allmänheten ska enligt 32 § 2 mom. finnas på finska och svenska.

Skyldigheten gäller vid sidan av officiella kungörelser, t.ex. dödande av dokument, dessutom t.ex. annonser i tidningar men även skyltar och andra meddelanden till allmänheten. Om t.ex. polisen eller brandmyndigheten sätter upp meddelanden till invånarna i ett höghus, ska detta ske på båda språken (RP 92/2002 rd, s. 98).

Att utredningar, beslut eller andra liknande texter som en myndighet utarbetat publiceras medför enligt 32 § 3 mom. inte att de behöver översättas som sådana. Myndigheten ska dock se till att både den finskspråkiga och den svenskspråkiga befolkningens behov av information tillgodoses.

I motiveringarna till denna bestämmelse konstaterar man följande. Att utredningar, beslut eller andra jämförbara texter publiceras medför enligt 32 § 3 mom., utan hinder av 1 och 2 mom., inte att detta behöver ske i samma form eller omfattning på både finska och svenska, om inte något annat följer av sakens natur. Myndigheten kan således uppfylla sin skyldighet enligt 1 och 2 mom. även då informationen på det andra nationalspråket ges antingen i en annan form, t.ex. i en annorlunda broschyr, eller i mindre omfattning, t.ex. genom en förkortad version av informationen på det andra språket. Avsikten är att göra det möjligt för myndigheterna att snabbt och smidigt publicera offentliga handlingar utan att kravet på information på två språk ska medföra oskäligt dröjsmål eller bli ett hinder för information.

Genom bestämmelsen har man också försökt beakta den allt snabbare informationsgången som ny teknik gör möjlig. T.ex. när information läggs ut på internet måste myndigheterna beakta båda språkgruppernas informationsbehov. Således ska grundläggande information om myndigheten, kontaktuppgifter samt information som behövs för att inleda ett ärende och motsvarande upplysningar finnas på finska och svenska. På internet måste det också finnas upplysningar om var medborgarna kan få ytterligare information på sitt eget språk.

Enbart det att t.ex. forskningsresultat, utredningar eller annan information läggs ut på nätet innebär inte att materialet nödvändigtvis måste översättas. Bestämmelsen begränsar dock inte myndighetens skyldighet att informera och upplysa allmänheten på båda nationalspråken. Myndigheten svarar alltid för att såväl den finskspråkiga som den svenskspråkiga befolkningen får information som är väsentlig för individen på sitt eget språk. Detta följer också av den skyldighet som åläggs myndigheterna i 35 § att främja användningen av finska och svenska samt förvalta landets språkliga kulturarv. Ett minimikrav ur individens synvinkel är att han eller hon får information om vad saken gäller samt kontaktuppgifter till någon som kan ge närmare upplysningar på individens eget språk (RP 92/2002 rd, s. 98–99).

I språklagens 35 § föreskrivs om åtgärder för att främja språkliga rättigheter. I paragrafens 1 mom. upprepas det som i grundlagens 17 § 2 mom. föreskrivs om det allmännas skyldighet.

I motiveringen till regeringens proposition (RP 92/2002 rd, s. 101) konstateras att uttrycket ”enligt lika grunder” inte får tolkas så att de språkliga rättigheterna i alla situationer måste tryggas på samma sätt för att båda språkgruppernas kulturella och samhällsliga behov ska tillgodoses. Som exempel nämns i motiveringen att det inte finns något hinder för att kommunen ord-nar sina hälsovårdstjänster på olika sätt för den svenskspråkiga och den finskspråkiga befolkningen, om olika arrangemang främjar förverkligandet av de språkliga rättigheterna.

3.2

Justitieombudsmannens avgöranden

3.2.1

Avgöranden som allmänt gäller informering och kommunikation

I mitt beslut **dnr 3588/4/05** tog jag ställning till utrikesministeriets sätt att publicera en tidningsannons om arbetsplatser enbart på engelska. Förfarandet stred mot språklagen eftersom tvåspråkiga myndigheter måste använda båda nationalspråken. Jag ansåg att det inte spelade någon avgörande roll att de som valdes till dessa arbetsuppgifter måste ha flytande kunskaper i engelska eftersom språkkunskaper testas och bedöms i ett annat förfarande.

I mina beslut **dnr 30/2/09, 523/2/09** och **1337/2/09** har jag konstaterat att ett universitets arbetsplatsannons ska i första hand publiceras på universitetets förvaltningspråk, som bestäms i universitetslagen.

I mitt beslut **dnr 1795/4/09** tog jag ställning till en tvåspråkig kommuns information på ett relativt sällan utkommande informationsblad. Av informationsbladet framgick att en del av det material som kommunen publicerat var tvåspråkigt eller delvis tvåspråkigt medan en del av det allmännyttiga materialet var enbart svenskspråkigt. Jag ansåg att kommunens informationsverksamhet inte i alla avseenden tillgodosåg de finskspråkiga kommuninvånarnas språkliga rättigheter.

Jag har ansett att det uppenbart strider mot språklagen om t.ex. ett telefonsvararmeddelande upprättas endast på finska och engelska men inte på svenska (**dnr 1891/4/10**).

I mitt beslut **dnr 3284/4/08** konstaterade jag att i språklagens 32 § finns det inga bestämmelser om publiceringens tidtabell, dvs. huruvida man borde publicera meddelanden samtidigt på finska och svenska. Trots detta har jag betonat att alla tvåspråkiga myndigheter borde sträva efter att publicera till allmänheten riktade meddelanden samtidigt på finska och svenska. I annat fall blir både språkliga rättigheter och språklig jämställdhet urvattnade.

Jag har i mitt beslut **dnr EOAK/3855/2016** konstaterat att ordalydelsen av 32 § i språklagen kan ge en sådan uppfattning att det finns två olika kategorier av myndighetsmaterial när man bedömer myndigheters språkliga skyldigheter: å ena sidan finns det meddelanden, kungörelser och anslag samt annan information till allmänheten, å andra sidan finns det utredningar, beslut eller andra liknande texter som en myndighet publicerar. Jag ansåg det vara tolkningsbart i vilkendera kategorin livsmedelstillsynsrapporter (s.k. Oiva-rapporter) ingår. Vidare kan man på grund av paragrafens ordalydelse få den uppfattningen att bara det först nämnda materialet borde publiceras på båda språken på samma sätt medan det sistnämnda materialet inte behöver publiceras på samma sätt. Motiveringarna till denna paragraf däremot leder till en sådan uppfattning att en tvåspråkig myndighet har prövningsrätt i båda materialkategorier, dvs. att inget myndighetsmaterial måste vara exakt likadant på båda språken. Om paragrafen tolkas på detta sätt spelar Oiva-rapporternas karaktär ingen avgörande roll i bedömningen av detta ärende.

3.2.2

Avgöranden som gäller myndigheters logotyper, namn och förkortningar

Jag har bedömt frågan som gällde en nationalparks logotexts språk (**dnr 3010/4/11**). Jag konstaterade att i finskspråkigt informationsmaterial kan man använda en huvudsakligen finsk logo ("Sipoonkorpi – Sibbo storskog, Kansallispuisto") och i svenskspråkigt informationsmaterial en huvudsakligen svensk logo ("Sipoonkorpi – Sibbo storskog, Nationalpark"). I tvåspråkiga sammanhang ska sålunda båda användas samtidigt. Jag såg, utifrån språklagen och förvaltningslagens krav på ett gott språkbruk, i princip inget problem med att en logo som är avsedd att vara finskspråkig eller svenskspråkig dessutom innehåller text på det andra språket. Däremot ansåg jag att det strider mot dessa principer om man använder t.ex. sådana blandspråkiga logotexter i vilka hela informationen inte förekommer på det språk som ska användas i det aktuella sammanhanget (t.ex. "Sipoonkorpi, Nationalpark" eller "Sibbo storskog, Kansallispuisto").

I Stroke Unit -fallet (**dnr 4032/4/08**) var det fråga om det att en myndighets enhet hade ett enda officiellt namn som endast fanns på ett främmande språk. Jag ansåg att namnet stred bl.a. mot språklagen och förvaltningslagen.

I mitt beslut som gällde namnen 'Carea' och 'Trafi' (**dnr 2745/4/10** m.fl.) var det inte fråga om förkortningar bildade av en myndighets officiella namn utan om en annan typ av binamn på en myndighet, som används i samma form i både finsk- och svenskspråkiga sammanhang och som egentligen inte har någon betydelse på någotdera nationalspråket.

Jag betonade att en myndighet alltid ska uppträda under sitt officiella namn gentemot sina kunder. Jag betraktade det dock inte som lagstridigt att en myndighet använder något annat namn vid sidan av sitt officiella namn. I så fall ska man dock noggrant se till att myndighetens officiella namn alltid förekommer som det primära i sammanhanget och att de som utträttar ärenden inom förvaltningen genast uppfattar att det är fråga om en finländsk myndighet. Jag betonade dock i detta sammanhang att det var fråga om påhittade namn, dvs. Carea och Trafi, som inte bildats t.ex. som en förkortning av myndighetens officiella namn.

Vidare konstaterade jag att det är en fråga för sig hur dylika binamn eller tilläggsnamn bildas. För de officiella namnens del kan det fast-ställas vissa kriterier för tillbörliga namn. Namnet ska i fråga om sitt språk, sin innebörd och sin struktur vara sådant att användaren känner igen det som namnet på en myndighet och kan skilja namnet t.ex. från kommersiella företagsnamn. En tvåspråkig myndighets namn ska också kunna framföras på båda nationalspråken. Det finns däremot inte några liknande tydliga allmänna kriterier för bildandet av binamn eller tilläggsnamn.

Då det är fråga om förkortningar rör man sig å andra sidan inte enligt min uppfattning på samma sätt inom kärnområdet för god förvaltning och de språkliga rättigheterna som när det gäller myndigheternas officiella namn. Jag konstaterade också att binamn eller tilläggsnamn nuförtiden används i hög grad både inom statsförvaltningen och inom kommunalförvaltningen, samt att de sätt på vilka namnen bildas varierar.

Mitt beslut **dnr 4925/4/12** gällde namnet 'ELY-central'. Jag ansåg att det inte är tillbörligt att först skapa en sådan förkortning av en myndighets namn som de facto ursprungligen har bildats av myndighetens officiella finskspråkiga namn och sedan – genom att kamouflera saken som någon typ av varumärkesfråga – sträva efter att officiellt etablera denna förkortning också i svenskspråkiga sammanhang, istället för att bilda en svenskspråkig förkortning av myndighetens svenskspråkiga namn – enligt samma principer som gäller för den finskspråkiga förkortningen. Jag ansåg inte heller att det är tillbörligt att man på det andra nationalspråket de facto använder en förkortning som består av blandspråk, dvs. där den svenskspråkiga förkortningen inleds med begynnelsebokstäverna i det finskspråkiga namnet, medan den senare delen av förkortningen (centralen) är svenskspråkig.

På grundval av det som anförts ovan ansåg jag att användningen av den svenskspråkiga förkortningen eller det svenskspråkiga binamnet ELY-centralen för närings-, trafik- och miljöcentralen inte var förenligt med kraven på jämlikt bemötande av landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolkning, tillgodoseendet av deras språkliga rättigheter, sådant gott och begripligt språkbruk som hör till god förvaltning, jämlik behandling av det finska och svenska språket, förvaltandet av landets språkkulturarv eller främjandet av användningen av båda nationalspråken och inte heller med kravet på att myndigheterna självmant ska främja de grundläggande fri- och rättigheterna.

3.2.3

Avgöranden om webbinformation och -kommunikation

Biträdande justitieombudsmannen har konstaterat att utgångspunkterna och principerna i språklagens 32 § väl kan tillämpas också på webbinformation (**dnr 2327/4/03**).

Biträdande justitieombudsmannen har konstaterat (**dnr 3802/4/07**) att lagstiftningen inte ger svar till frågan hurdana myndigheters webbadresser borde vara. Därför var ministeriernas förfarande inte lagstridigt då de använde sådana webbadresser som baserade sig på främmande språk (t.ex. utrikesministeriets webbadress formin.fi). Å andra sidan konstaterade biträdande justitieombudsmannen att om webbadresser bildas så att de baserar sig på myndigheters fullständiga namn kunde detta främja serviceprincipen som hör till god förvaltning. Med sådana webbadresser kunde en tvåspråkig myndighet även utåt visa att den ger service på bägge nationalspråken eftersom sådana adresser kunde användas på båda språken. På detta sätt kunde tvåspråkiga myndigheter främja jämlikt förverkligande av de språkliga rättigheterna. Därför var även det betydelsefullt hurdana webbadresser myndigheter har.

Jag har ansett att det uppenbart strider mot språklagen om en myndighet på sina webbsidor informerar endast på det ena nationalspråket (**dnr 2762/4/09**).

Å andra sidan har jag konstaterat att språklagen inte i sig förutsätter att information som publiceras på webbsidor ska ha exakt samma innehåll på båda nationalspråken, utan lagens bestämmelser ger myndigheterna och andra som sköter offentliga förvaltningsuppgifter en viss prövningsrätt. I detta beslut var slutsatsen att den finskspråkiga informationen på en myndighets webbsidor var både aktuellare och utförligare än den svenskspråkiga informationen. I det avseendet var skillnaderna enligt min åsikt större än språklagen tillåter. Den svenskspråkiga informationen var sålunda inte förenlig med språklagen (**dnr 1515/4/10**).

Jag har konstaterat (**dnr 3010/4/11**) att det är tolkningsbart om information på olika språk kan ges via skilda kanaler, dvs. exempelvis så att information på det ena språket ges endast via internet medan information på det andra språket ges genom en traditionell papperspublikation. Enligt min mening måste man utgå ifrån att båda nationalspråken så långt som möjligt i informationssammanhang måste behandlas jämlikt när det gäller mediet eller kanalen för informationen. Å andra sidan torde det ofta förhålla sig så att fullständig jämlikhet i praktiken inte alltid kan uppnås, t.ex. beroende på skillnader i tidningars spridning eller andra motsvarande omständigheter. Regleringen lämnar sålunda i viss mån utrymme för prövning.

I mitt beslut **dnr 2036/4/14** utvärderade jag marknadsdomstolens sätt att publicera rättegångsanvisningar på sin webbplats. De svenska rättegångsanvisningarna hade färdigställts fem veckor efter att de finska anvisningarna hade publicerats, men granskningen hade dröjt över åtta månader, även om anvisningarna omfattade bara cirka 20 sidor. Jag ansåg att marknadsdomstolen inte hade beaktat båda språkgruppernas informationsbehov så som språklagen förutsätter. Jag delgav marknadsdomstolen min uppfattning.

I mitt beslut **dnr 4808/4/15** uppmärksammade jag FPA på att tvåspråkiga myndigheter ska sträva efter att publicera sina webbtjänster samtidigt på båda nationalspråken.

Jag har ansett (**dnr 1102/4/16**) att det inte är lagstridigt eller annars problematiskt om en tvåspråkig myndighets namn även ingår på finska på de svenskspråkiga webbsidorna. Således var Migrationsverkets förfarande inte lagstridigt på den grunden att ämbetsverket på de finskspråkiga sidorna namnges som enbart "Maahanmuuttovirasto", medan ämbetsverket på de svenskspråkiga sidorna namnges som "Maahanmuuttovirasto – Migrationsverket".

På samma sätt har biträdande justitieombudsmannen ansett (**dnr EOAK/2159/2016**) att Kommunikationsverkets förfarande inte var lagstridigt på den grunden att ämbetsverket på de finskspråkiga sidorna namnges som enbart "Viestintävirasto", medan ämbetsverket på de svenskspråkiga sidorna namnges på båda nationalspråken ("Viestintävirasto" / "Kommunikationsverket").

3.2.4

Avgöranden om användning av sociala medier

Jag har bedömt tvåspråkigheten på polisens Facebook-sidor (**dnr 3746/4/13**) och konstaterat bl.a. följande.

Sociala medier är ett annorlunda sätt att informera allmänheten jämfört med t.ex. en kommuns informationsblad eller en myndighets "officiella" webbsidor. Sedan språklagen trädde i kraft för tio år sedan har informationsförmedlingen sedermera utvecklats och sociala medier är ett exempel på denna utveckling. Å ena sidan kan man därför fråga huruvida språklagens bestämmelser om myndigheternas information är direkt tillämpliga när man talar om sociala medier. Å andra sidan skulle det vara svårt – åtminstone på ett rättsligt hållbart sätt – att motivera varför en myndighet inte borde tillämpa språklagens principer även i sociala medier.

Man måste utgå ifrån att båda nationalspråken så långt som möjligt i informationssammanhang behandlas jämlikt när det gäller mediet eller kanalen för informationen. Å andra sidan torde det ofta förhålla sig så att fullständig jämlikhet i praktiken inte alltid kan uppnås. Utgångspunkten är i varje fall att en tvåspråkig myndighet – såväl kommunal som statlig – i olika typer av information till allmänheten skall använda både finska och svenska. Bägge språkgruppernas behov av information skall alltid beaktas. När information läggs ut på internet måste myndigheterna beakta båda språkgruppernas informationsbehov. Därför strider det mot språklagens utgångspunkter och anda om en tvåspråkig myndighet på Facebook informerar allmänheten på endast det ena nationalspråket. Å andra sidan förutsätter språklagen inte i sig att information som publiceras på Facebook ska ha exakt samma innehåll på båda nationalspråken, utan lagens bestämmelser ger myndigheterna och andra som sköter offentliga förvaltningsuppgifter en viss prövningsrätt.

I det ovan sagda fallet framkom det att det fanns olika slags material på Facebook. På grund av språklagens 32 § och dess motiveringar samt justitieombudsmannens tidigare avgörandepraxis kunde jag inte dra den slutsatsen att all information på dessa sidor borde vara på båda nationalspråken. Å ena sidan ansåg jag dock att tvåspråkigheten borde synas bättre.

I mitt beslut **dnr 1793/4/15** har jag bedömt FPA:s webbaserade diskussionsforum på FPA:s webbsidor och konstaterat bl.a. att språklagens minimikrav på webbinformationen är ganska anspråkslösa. Å andra sidan påpekade jag att språklagen har varit i kraft från och med 1.1.2004. Därför kunde man med fog fråga, huruvida de ovasagda minimikraven fortfarande är aktuella i dagens läge. Jag konstaterade att webbservicens roll har förändrats och blivit markant medan behovet för personligt besök hos eller kontakt med myndigheter har blivit och fortfarande blir allt mindre. Under dessa omständigheter är det därför ur den språkliga jämställdhetens synvinkel alltmer problematiskt om någon i och för sig enskild men å andra sidan synnerligen betydelsefull funktion inom en myndighets webbplats är tillgänglig bara på det ena nationalspråket.

Biträdande justitieombudsman har bedömt riksförlikningsmannens sätt att informera via Twitter om förhandlingar i arbetstvist (**dnr 5117/4/15**). Riksförlikningsmannen hade använt sitt personliga Twitter-konto för att informera om förhandlingarna i en arbetstvist. På riksförlikningsmannens byrås webbplats fanns däremot inga pressmeddelanden om saken. När klagomålet anfördes hade riksförlikningsmannen i anslutning till arbets- och näringsministeriets webbplats en statisk informationssida där pressmeddelanden inte kunde läggas ut. Arbetet med att skapa en egen webbplats för byrån pågick. Riksförlikningsmannen började därför informera om arbetstvisterna på sitt Twitter-konto. Riksförlikningsmannens nya webbplats öppnades i april 2016. Där publiceras aktuell information på både finska och

svenska om förhandlingar i arbetstvister. Dessutom hade riksförlikningsmannen skrivit Twitter-inlägg om hur förhandlingarna framskridit. De här tweetarna kunde läsas i realtid på webbplatsen.

Biträdande justitieombudsmannen ansåg att riksförlikningsmannens informationsverksamhet hade blivit väsentligt bättre när man ser till både omfattningen och de språkliga kraven. Att tweetarna fanns bara på finska kunde emellertid bli problematiskt från språklagssynpunkt. Det här accentueras när det är fråga om att riksförlikningsmannen informerar snabbt, situationsbundet och aktivt. Biträdande justitieombudsmannen ansåg att riksförlikningsmannen i hastigt påkommande situationer som hänför sig till arbetstvister bör förbereda sig på att använda de båda nationalspråken jämsides också på Twitter. Orsaken är särskilt att Twitter för tillfället är den snabbaste kanalen för förmedling av sådan information som riksförlikningsmannen själv producerar.

I mitt beslut **dnr 2/4/16** ansåg jag att finansministeriet hade handlat mot språklagen när det hade informerat om sin verksamhet endast på finska på LinkedIn.

I mitt beslut **dnr EOAK/3785/2016** ansåg jag att en myndighets egen webbplats och närvaro på sociala medier måste ur språklagens synvinkel betraktas som separata informationskanaler trots att samma myndighetsmaterial kan vara tillgänglig på båda ställen. På samma sätt måste även olika sociala medier betraktas som skilda informationskanaler. Således anser jag att om en myndighet upprätthåller närvaro t.ex. på Facebook på ett behörigt sätt på båda nationalspråken medför detta inte att den helt och hållet får åsidosätta det andra nationalspråket på Instagram. Enligt 23 § 2 mom. i språklagen skall en tvåspråkig myndighet nämligen både i sin service och i annan verksamhet utåt visa att den använder båda språken. I detta fall besökte jag FPA:s Instagram-kontos startsida och sporadiskt översåg en del av det nyaste materialet som fanns tillgängligt där. På grund av detta fick jag den uppfattningen att materialet fanns huvudsakligen endast på finska. Facebook-sidorna Opintotuki och Kela-Kerttu var finskspråkiga. I detta fall ansåg jag att tvåspråkigheten borde synas bättre i FPA:s kanaler på sociala medierna.

3.3

Bedömning

3.3.1

Informationen om säkerhetsutredningar och Skyddspolisens organisation

Klaganden ansåg att Skyddspolisens webbsidor är betydligt mindre omfångsrika på svenska än de finskspråkiga webbsidorna. Klaganden hänvisade till informationen som gällde säkerhetsutredningar och Skyddspolisens organisation.

Angående information om säkerhetsutredningar har Skyddspolisen bl.a. framfört att Skyddspolisen har utarbetat materialet på finska, svenska och engelska med avsikt att publicera det på webben men att uppdateringen har dels försenats. Skyddspolisen har dock ansett att även om materialet i de olika språkversionerna inte helt har motsvarat varandra, har de mest relevanta uppgifterna på Skyddspolisens webbplats gällande utredningsförfarandet varit tillgängliga, och det har funnits kontaktuppgifter för att få ytterligare information på svenska. Skyddspolisen har även betonat att avsikten har varit att se till att de olika språkversionerna motsvarar varandra.

Angående information om Skyddspolisens organisation har Skyddspolisen framfört att utgångspunkten i utformningen av Skyddspolisens webbsidor har varit att all information som är relevant ur ämbetsverkets och medborgares synvinkel finns på sidorna både på finska och

på svenska. På grund av resursmässiga utmaningar gällande Skyddspolisens kommunikation har det inte varit möjligt att skapa identiska sidor på båda språk. De strategiska riktlinjerna för Skyddspolisens kommunikation innebär dock att medborgare i framtiden skall få mer information om Skyddspolisens verksamhet och dess roll i samhället. I detta sammanhang kommer särskild uppmärksamhet att fästas vid att webbsidorna motsvarar varandra. Vidare har Skyddspolisens framfört att Polisstyrelsen har i sin granskning av Skyddspolisen sommaren 2015 konstaterat att den mest centrala informationen finns på webbplatsen även på svenska. Skyddspolisen har betonat att allt ämbetsverkets offentliga material, såsom årsberättelsen och broschyrerna, finns tillgängligt både på finska och svenska. Allt det informationsinnehåll som klaganden bedömt vara bristfälligt är tillgängligt på svenska i årsberättelsen, som finns på webbsidorna. Därtill har Skyddspolisen konstaterat att den i framtiden skall ta större hänsyn till att innehållet i de olika språkversionerna på webbplatsen är så enhetligt som möjligt.

Jag har den 12.12.2017 besökt Skyddspolisens webbsidor och kunnat konstatera att de finsk- och svenskspråkiga språkversionerna gällande information om säkerhetsutredningarna motsvarar varandra medan undersidorna "Tietoa Suposta" och "Om Skypo" inte fullständigt motsvarar varandra. Å andra sidan förutsätts detta inte i språklagen.

Min slutsats är att Skyddspolisen inte har förfarit mot språklagen eller försummat sina skyldigheter. Jag anser det vara grundrättspositivt att Skyddspolisen strävar efter det att innehållet i de olika språkversionerna på webbplatsen motsvarar varandra även om språklagen inte förutsätter det.

3.3.2

Information om öppna tjänster

Klaganden framförde att Skyddspolisens webbsidor innehåller överhuvudtaget ingen information om öppna tjänster vid myndigheten på svenska.

Skyddspolisen har konstaterat att den mest centrala ansökningskanalen är webbplatsen valtiolle.fi som underhålls av Statskontoret. Statskontoret ansvarar för innehållet och på varje sida finns det länkar till de olika språkversionerna. Skyddspolisens utgångspunkt och praxis är att den utarbetar annonsen på sitt administrativa språk och annonsen offentliggörs på tjänsten valtiolle.fi, som är en gemensam ansökningskanal för alla öppna tjänster. Denna kanal är väletablerat bland både finsk- och svenskspråkiga. Därför har finsk- och svenskspråkiga personer på valtiolle.fi samma tillgång till Skyddspolisens kungörelser om ansökningar. Öppna tjänster finns tillgängliga även om användaren av tjänsten väljer den svenskspråkiga versionen. Utöver att utnyttja webbplatsen valtiolle.fi har Skyddspolisen särskilt av informativa skäl velat på ämbetets egna webbsidor skapa en länk till kungörelser om öppna tjänster. Skyddspolisens kungörelser om ansökningar översätts inte utan någon särskild anledning till andra språk.

Skyddspolisen har även hänvisat till det att alla Skyddspolisens uppgifter förutsätter behärskande av finska på sådan nivå att sökanden kan förstå innehållet i kungörelsen på finska. Därtill har Skyddspolisen betonat att Skyddspolisens webbsidor inte är avsedda att tjänstgöra ens som ett sekundärt ansökningsforum och att alla kungörelser som offentliggörs på webbsidorna även offentliggörs på valtiolle.fi. Därför anser Skyddspolisen att dess förfarande är förenligt med språklagens krav.

Som utgångspunkt konstaterar jag att 32 § 2 mom. i språklagen uttryckligen förutsätter att en tvåspråkig myndighets meddelanden, kungörelser och anslag samt annan information till allmänheten ska finnas på finska och svenska. Denna skyldighet gäller vid sidan av officiella

kungörelser, t.ex. dödande av dokument, dessutom t.ex. annonser i tidningar men även skyltar och andra meddelanden till allmänheten. Å andra sidan förutsätter språklagen inte att detta material borde vara exakt likadant på båda språken.

Jag anser att det strider mot språklagen om en tvåspråkig myndighet informerar om sina lediga tjänster bara på det ena nationalspråket. Å andra sidan har jag redan tidigare konstaterat det vara tolkningsbart huruvida information på olika språk kan ges via skilda kanaler, dvs. exempelvis så att information på det ena språket ges endast via internet medan information på det andra språket ges genom en traditionell papperspublikation. Jag har ansett att man måste utgå ifrån att båda nationalspråken så långt som möjligt i informations-sammanhang måste behandlas jämlikt när det gäller mediet eller kanalen för informationen. Till exempel en myndighets egen webbplats och närvaro på sociala medier måste ur språklagens synvinkel betraktas som separata informationskanaler trots att samma myndighetsmaterial kan vara tillgänglig på båda ställen. På samma sätt måste även olika sociala medier betraktas som skilda informationskanaler.

I detta fall finns kungörelser om lediga tjänster tillgängliga på båda nationalspråken på valtiolle.fi. Därtill använder Skyddspolisen även sina egna finskspråkiga webbsidor genom att skapa en länk till kungörelser som offentliggörs på valtiolle.fi. Detta betyder i praktiken att informeringen på finska om lediga tjänster är mångsidigare än på svenska även om det inte finns faktiska innehållsmässiga skillnader.

När en kungörelse gällande en ledig tjänst offentliggörs på valtiolle.fi på båda nationalspråken bör språklagen enligt min uppfattning iakttas även när det gäller information om dessa tjänster på en myndighets egen webbplats. Valtiole.fi som underhålls av Statskontoret och Skyddspolisens egna webbsidor bör således ur språklagens synvinkel betraktas som separata informationskanaler, och man ska utgå ifrån att båda nationalspråken så långt som möjligt behandlas jämlikt när det gäller kanalen för informationen.

Skyddspolisen har hänvisat till det att alla Skyddspolisens uppgifter förutsätter behärskande av finska på sådan nivå att sökanden kan förstå innehållet i kungörelsen på finska. Jag anser att denna motivering inte har avgörande betydelse när man bedömer en tvåspråkig myndighets språkliga skyldigheter i informeringen eftersom språkkunskaper testas och bedöms i ett annat förfarande.

Min slutsats är att Skyddspolisens sätt att informera om sina lediga tjänster inte behandlar nationalspråken jämlikt.

Jag meddelar Skyddspolisen min uppfattning som framgår ovan.

3.3.3

Nyheter/Meddelanden

Klaganden har ansett att det finns betydligt flera nyheter tillgängliga på de finskspråkiga sidorna än på de svenskspråkiga sidorna. Klaganden har dock inte närmare specificerat ärendet utan bara hänvisat till en länk. Skyddspolisen har inte heller närmare tagit ställning till saken. Den har dock framfört att den i framtiden strävar efter att tillse att de nyheter som publiceras i större utsträckning finns tillgängliga också på svenska.

Jag har ingen möjlighet att genomgående granska alla nyheter eller meddelanden som Skyddspolisen under åren har publicerat. Jag har dock den 12.12.2017 besökt Skyddspolisens webbsidor för att få åtminstone någon slags uppfattning om ärendet.

Jag har lagt märke till det att mellan 3.11.2015 och 29.11.2017 har man publicerat tio meddelanden på de svenskspråkiga sidorna och 17 meddelanden på de finskspråkiga sidorna.

Antalet finsk- och svenskspråkiga meddelanden är således inte detsamma och jag anser skillnaden vara markant. Även om språklagen inte i sig förutsätter att meddelanden eller nyheter som publiceras på webbsidor ska ha exakt samma innehåll på båda nationalspråken, är den finskspråkiga informationen i varje fall mer omfattande än den svenskspråkiga informationen och skillnaderna är större än språklagen tillåter. Den svenskspråkiga informationen är sålunda inte förenlig med språklagen. Skyddspolisens avsikt har varit att i större utsträckning publicera svenskspråkiga nyheter. Jag anser att Skyddspolisens mer engagerad borde sträva efter att nå detta mål.

Jag meddelar Skyddspolisens min uppfattning som framgår ovan.

3.3.4

Twitter-konto

Klaganden ansåg att Skyddspolisens borde uppdatera sitt Twitter-konto på svenska.

Skyddspolisens har framfört att den strävar efter att kommunicera bättre, snabbare och mer omfattande. I situationer som innebär snabb nyhetsrapportering, såsom terrorattacker utomlands, har Skyddspolisens strävat efter att sända till medborgare ett snabbt och lugnande meddelande i fall där en terrorattack som begåtts utanför Finlands gränser inte har någon direkt inverkan på Finlands säkerhet. Terrorattacker som begåtts under den senaste tiden har inträffat efter tjänstetiden, sent på kvällen eller under veckoslut. Då är översättningstjänsterna inte tillräckligt snabbt tillgängliga. Om ett meddelande på Twitter försenas med endast några minuter, för att inte tala om timmar eller dagar, skulle meddelandets hela syfte urvattnas. Trots detta strävar Skyddspolisens i framtiden att se till att väsentliga meddelanden på Twitter utarbetas också till svenska. Då är det dock möjligt att den språkliga kvaliteten är bristfällig. Skyddspolisens har hänvisat till språklagens förarbeten där man konstaterar att avsikten med lagrummet (32 §) är att göra det möjligt för myndigheterna att snabbt och smidigt publicera offentliga handlingar utan att kravet på information på två språk skall medföra oskäligt dröjsmål eller bli ett hinder för information. I framtiden strävar Skyddspolisens efter att tillse att de nyheter som publiceras i större utsträckning finns tillgängliga också på svenska.

Jag konstaterar även i detta sammanhang att sociala medier är ett annorlunda sätt att informera allmänheten jämfört med t.ex. en myndighets "officiella" webbsidor. Trots detta måste man utgå ifrån att båda nationalspråken så långt som möjligt i informationssammanhang behandlas jämlikt när det gäller mediet eller kanalen för informationen även om fullständig jämlikhet i praktiken inte alltid kan uppnås. Utgångspunkten är i varje fall att en tvåspråkig myndighet i olika typer av information till allmänheten skall använda både finska och svenska och bägge språkgruppernas behov av information skall alltid beaktas. Därför strider det mot språklagens utgångspunkter och anda om en tvåspråkig myndighet informerar allmänheten på endast det ena nationalspråket på sociala medier. Å andra sidan förutsätter språklagen inte i sig att information som publiceras t.ex. på sociala medier ska ha exakt samma innehåll på båda nationalspråken.

Därtill konstaterar jag att en myndighets egen webbplats och närvaro på sociala medier måste betraktas som separata informationskanaler trots att samma myndighetsmaterial kan vara tillgänglig på båda ställen. På samma sätt måste även olika sociala medier betraktas som skilda informationskanaler. En myndighet bör även i hastigt påkommande situationer förbereda sig på att använda de båda nationalspråken jämsides på sociala medier.

Såvida Skyddspolisen har framfört att det är möjligt att den språkliga kvaliteten är bristfällig om meddelanden utarbetas även på svenska, betonar jag att en myndighet bör värna och upprätthålla den språkliga kvaliteten även på sociala medier.

Jag har den 12.12.2017 besökt Skyddspolisens svenskspråkiga sidor och noterat att tweetarna huvudsakligen finns tillgängliga endast på finska. Därför anser jag att Skyddspolisen inte har behandlat nationalspråken jämlikt på sitt Twitter-konto och beaktat bägge språkgruppernas behov av information så som språklagen förutsätter.

Jag meddelar Skyddspolisen min uppfattning som framgår ovan.

3.3.5

Logotypen

Klaganden har framfört att Skyddspolisen använder förkortningen 'SUPO' och att Skyddspolisens logotyp består endast av 'SUPO'. Den finskspråkiga logotypen används även i svensk kontext och det saknas en svensk motsvarighet.

Skyddspolisen anser att det är befogat att använda endast en logotyp. Det huvudsakliga skälet till detta är att logotypen i internationell verksamhet redan är etablerad, och introducerandet av en ytterligare logotyp skulle föra med sig en uppenbar risk av sammanblandning. Om kännetecknen förändrades, skulle detta kunna skada Skyddspolisens verksamhet. Skyddspolisens svenska namn eller dess förkortning är inte internationellt etablerade, varför man i nordiska samarbetsområden använder förkortningen SUPO. Ordet 'Skyddspolisen' används inte av myndigheter, media eller medborgare utanför Finlands gränser. På motsvarande sätt används logon 'SUPO' i verksamheten på engelska trots att Skyddspolisens engelska namn är Finnish Security Intelligence Service (FSIS). Vidare har Skyddspolisen framfört att det finns även en svensk version av Skyddspolisens logotyp. Där står det 'Skyddspolisen' under logotypen 'SUPO'. Således anser Skyddspolisen att det är acceptabelt att använda en förklarande version av namnet under logotypen 'SUPO' på det språk för vilket den är avsedd: Suojelupoliisi, Skyddspolisen eller Finnish Security Intelligence Service.

Jag konstaterar att ärendet gäller det huruvida det finns och kan uppställas lagstiftningsbaserade kriterier för sådana logotyper, binamn eller tilläggsnamn som enskilda myndigheter tillägnar sig – såsom förkortningar – dvs. kriterier som binamnen eller tilläggsnamnen ska uppfylla för att i rättsligt hänseende vara godtagbara.

Jag har inte förut bedömt något ärende som helt och hållet skulle motsvara det aktuella fallet. Detta fall skiljer sig från de ärenden gällande myndigheters namn som jag har behandlat tidigare. I ärendet gällande 'Stroke Unit' var det fråga om att en myndighets enhet hade ett enda officiellt namn som endast fanns på ett främmande språk. Fallet avviker också från ärendena som gällde 'Carea' och 'Trafi'. I dessa ärenden var det nämligen inte fråga om förkortningar bildade av en myndighets officiella namn utan om en annan typ av binamn på en myndighet, som används i samma form i både finsk- och svenskspråkiga sammanhang och som egentligen inte har någon betydelse på någotdera nationalspråket.

Det förenade elementet i de ovan sagda ärendena är att det är fråga om myndigheters namnval. I språklagen finns i sig inga särskilda regler om myndigheters namn utan jag har gjort en helhetsbedömning på grund av de utgångspunkter och principer som framkommer av förvaltningslagens och språklagens enskilda bestämmelser.

Inte heller liknar detta fall helt ärendet som gällde namnet 'ELY-central' (sedermera 'NTM-central'). 'ELY-central' var ett blandspråkigt namn som bestod av förkortningen av det finskspråkiga namnet för 'elinkeino-, liikenne- ja ympäristö' samt av det svenska ordet 'central'. Nu används förkortningen 'SUPO' antingen enbart eller med ordet 'Skyddspolisen'. En annan betydande skillnad jämfört med fallet 'ELY-central' är den att NTM-centraller är ganska nya myndigheter som inrättades 1.1.2010 medan Skyddspolisen är en gammal myndighet vars verksamhet började redan 1949. Detta betyder att 'ELY' var en ganska oetablerad förkortning då jag gav mitt beslut i ärendet. Därför kunde man lättare och utan problem ta i bruk även en svenskspråkig förkortning 'NTM'.

I ett fall som gällde en myndighets logotyp har jag konstaterat att i princip finns det inget problem med att en logo som är avsedd att vara finskspråkig eller svenskspråkig dessutom innehåller text på det andra språket. Däremot ansåg jag att det strider mot dessa principer om man använder t.ex. sådana blandspråkiga logotexter i vilka hela informationen inte förekommer på det språk som ska användas i det aktuella sammanhanget.

Å ena sidan liknar 'SUPO' ett allmänt binamn på en myndighet, som används i samma form i både finsk- och svenskspråkiga sammanhang. Å andra sidan kan 'SUPO' ur en finskspråkig persons synvinkel uppfattas som en logisk förkortning av det långa officiella namnet, inte som något slags varumärke eller firmanamn. Ur en svenskspråkig persons synvinkel finns det däremot inte något liknande logiskt samband mellan myndighetens officiella namn (Skyddspolisen) och dess förkortning ('SUPO') så som ur en finskspråkig persons synvinkel.

Jag har redan tidigare konstaterat att det inte är tillbörligt att först skapa en sådan förkortning av en myndighets namn som de facto ursprungligen har bildats av myndighetens officiella finskspråkiga namn och sedan – genom att kamouflera saken som någon typ av varumärkesfråga – sträva efter att officiellt etablera denna förkortning också i svenskspråkiga sammanhang, istället för att bilda en svenskspråkig förkortning av myndighetens svenskspråkiga namn – enligt samma principer som gäller för den finskspråkiga förkortningen.

'SUPO' är inte en lagstadgad förkortning utan den har blivit etablerad under årens lopp. Jag vet inte exakt när förkortningen ursprungligen har tagits i bruk men jag förmodar att i varje fall innan den nuvarande språklagen trädde i kraft 1.1.2004. Den gamla språklagen från 1922 (148/1922) var på många sätt tolkningsbar och innehöll inte sådana bestämmelser t.ex. om myndigheters information och skyltar som finns i den nuvarande lagen.

På grund av ovanstående anser jag att om man i dag grundade en ny myndighet med namnet Suojelupoliisi – Skyddspolisen, vore det inte acceptabelt att skapa eller officiellt använda endast en gemensam förkortning 'SUPO'.

Skyddspolisen har framfört att om kännetecknen 'SUPO' förändrades skulle detta kunna skada Skyddspolisens verksamhet. Även om det å ena sidan förblir oklart vilken slags skada Skyddspolisen avser, kan jag å andra sidan inte bestrida Skyddspolisens påstående.

I dessa omständigheter är det väsentligt att Skyddspolisen så långt som möjligt försöker behandla nationalspråken jämlikt. Detta kan förverkligas t.ex. så som Skyddspolisen redan har gjort, dvs. genom att använda en förklarande version av namnet under logotypen 'SUPO' på det språk för vilket den är avsedd, t.ex. SUPO – Skyddspolisen.

På grund av ovanstående anser jag att ärendet inte förutsätter ytterligare åtgärder från min sida än att jag fäster Skyddspolisens uppmärksamhet vid det ovan sagda.

3.3.6

Webbadressen

Klaganden framförde att Skyddspolisens webbadress är supo.fi och att motsvarigheten på svenska (skypo.fi) saknas.

Skyddspolisen anser att språklagen inte förutsätter skapandet av ett domännamn på både finska och svenska. Det är också möjligt att hitta webbsidorna genom att söka med adressen skypo.fi. Skyddspolisen anser att med hänsyn till sökfunktioner på internet förutsätter 32 § i språklagen inte fullständigt motsvarighet när det gäller domänadressen. Därtill har Skyddspolisen påpekat att alla domänadressen inte ens finns tillgängliga.

Till denna del hänvisar jag till biträdande justitieombudsmannens ställningstagande i ärendet dnr 3802/4/07 och konstaterar att lagstiftningen inte ger svar till frågan hurdana myndigheters webbadresser borde vara. Å andra sidan har biträdande justitieombudsmannen lyft fram att om webbadresser bildas så att de baserar sig på myndigheters fullständiga namn kunde detta främja serviceprincipen som hör till god förvaltning. Med sådana webbadresser kunde en tvåspråkig myndighet även utåt visa att den ger service på bägge nationalspråken eftersom sådana adresser kunde användas på båda språken. På detta sätt kunde tvåspråkiga myndigheter främja jämlikt förverkligande av de språkliga rättigheterna. Därför är även det betydelsefullt hurdana webbadresser myndigheter har.

Min slutsats är att Skyddspolisen inte har förfarit lagstridigt eller försummat sina skyldigheter. Jag fäster dock Skyddspolisens uppmärksamhet vid det ovan sagda.

4

ÅTGÄRDER

Jag meddelar Skyddspolisen mina uppfattningar som framgår av avsnitten 3.3.2, 3.3.3 och 3.3.4.

Därtill fäster jag Skyddspolisens uppmärksamhet vid det som framgår av avsnitten 3.3.5 och 3.3.6.

I detta syfte sänder jag Skyddspolisen en kopia av mitt beslut.